

S/25
S/40

26-01-003
Oslo 1955

Øya
som forsvinner

MRA

ØYA
SOM FORSVINNER

Et nytt syngespill i tre akter av
Peter Howard og Cecil Broadhurst
Musikk av Will Reed og George Fraser

COPYRIGHT I ALLE LAND FOR TEKST,
SANGER OG MUSIKK TIL «ØYA
SOM FORSVINNER»: MORAL
RE-ARMAMENT

DETTE VERK KAN IKKE OPPFØRES
UTEN SKRIFTLIG TILLATELSE
AV FORFATTERNE

TRYKT I NORGE
HOS
HARALD LYCHE & CO., DRAMMEN
1955

Personer

I DEN REKKEFØLGE DE VISER SEG:

KONG CAPRICORN	Konge av Glaimei
BENJAMIN BULLFROG (den oppblåste)	Statsminister
EBENEZER MUDDLE (rotekopp)	Utenriksminister
MARMADUKE MALFEASANCE (den som gjør ugagn) ..	Høyesterettsjustitiarius
ODIOSO (den hatefulle)	Ambassadør fra Haterdei
EN HEROLD, FRØKEN AGATHE HIGHBALL, JOSHUA BIBLE, MOR MED BARN, INNBYGGERE PÅ ØYA GLAIMEI OG INNBYGGERE AV HATERDEI.	

Skuespillet *Øya som forsvinner* foregår i to land. Det ene heter Glaimei og det andre Haterdei. Ordenes mening avhenger av hvilken ordbok man bruker. Hvis man slår opp i én ordbok, vil man finne at Glaimei betyr Frihetens land, i en annen ordbok vil man finne at det samme landet kalles Frihetenes land.

Haterdei blir i én ordbok oversatt med Den nydemokratiske stat, i en annen med: Tyranniets land.

Ingen er helt sikker på hvor langt det er fra Glaimei til Haterdei. Det avhenger av det kart man bruker. Dersom det fins en avstand mellom dem, ser den ut til å variere fra minutt til minutt.

Øya som forsvinner foregår i fortiden og i nutiden, kanskje endog i fremtiden.

Scenebilder

1. akt foregår i slottsgården til det kongelige slott på øya Glaimei.

PAUSE

2. akt foregår foran regjeringsbygningen i landet Haterdei.

MELLOMAKT

3. akt fører oss tilbake til Glaimei.

Resymé av handlingen

PROLOG

To journalister, Dan Doubletalk og Don Doublethink, møtes. Den ene kommer fra landet Haterdei, og den annen fra Glaimei. De diskuterer nyhetene. Som brødre i svartekunsten synger de om den innflytelse deres meninger og følelser har på de millioner som leser det de skriver.

I AKT

Det er en festdag på Glaimei, og den feires på slottsgården hos kong Capricorn. Folket synger om sitt rike og herlige land og om hvor storartede de selv er.

Statsministeren, Benjamin Bullfrog, kunngjør at man venter besøk av en delegasjon fra Haterdei. Kongen føler at folket i Glaimei burde forandre sin måte å leve på, og advarer dem:

«Folket i Haterdei er sterke og har lenge hatet oss. Hvis det ikke skjer en forandring med oss, vil de kanskje bestemme seg for å utrydde oss.» Folket bare ler av dette og synger:

«Så langt, langt herfra, så langt herfra. Det kan aldri hende her.»

Odioso, utsendingen fra Haterdei, ankommer og krever en forandring og en andel i Glaimei's rikdommer. Han forelegger Glaimei's regjering et ultimatum og trekker seg tilbake, idet han gir dem et kvarter å bestemme seg i. Kong Capricorn advarer folket mot å ta denne trussel for lett, men møter sterk opposisjon. Det blir foretatt en avstemning som viser stemmelikhet. Kongen frasier seg til slutt tronen, og statsminister Bullfrog, finansminister Malfeasance og utenriksminister Muddle overtar den utøvende makt. Odioso vender tilbake. Da hans krav blir avvist, uttaler han en forbannelse over øya: del med oss, eller øya skal forsvinne!

Det blir besluttet at en delegasjon skal dra til Haterdei og prøve å overbevise dem om at «vi har rett» og «dere urett». Skjønt forretningsfolkene har det «veldig, veldig, veldig travelt med sine forretninger», blir det besluttet at Joshua Bible skal være deres representant i delegasjonen. Etter å ha sunget om hvor fantastisk dyktige de er og om hvor uhyre glade de er i seg selv, reiser de avsted til Haterdei.

Ekskongen har alvorlige tvil om at delegasjonen vil ha hell med seg, fordi den mangler «den nye mennesketype». Folket vender seg bort fra ham, overbevist om at Odiosos trussel er «så langt, langt herfra», og at delegasjonen vil bli en suksess.

II AKT

Haterdei gjør forberedelser til å ta imot delegasjonen fra Glaimei med en sang: «Vi vil marsjere, vi vil reise oss i hat og sette hele verden i bevegelse.»

Den kjærlighet Odiosos hustru har til sin sønn, får uttrykk i en sang, men Odioso svarer med å synge om sin absolutte hengivelse til «saken».

Delegasjonen fra Glaimei ankommer. Den blir en fullstendig fiasko, selv etter at den har fortalt om «Frihetens store velsignelser». Til slutt blir delegasjonen arrestert. Odiosos hustru bønnfaller sin mann om å skape fred for deres barns skyld og for alle verdens barn, men til ingen nytte. Agathe Highball ser og forstår denne indre kamp, særlig morens lengsel etter en fredelig fremtid for sitt barn.

MELLOMAKT

De to journalister utbrer seg om den fremgangsmåte de bruker for å tilfredsstille sin store lesekrets og om hvordan de skaffer seg selv berømmelse og penger gjennom sin «objektive fremstilling».

III AKT

Scenen er atter i Glaimei, hvor det er satt i gang en heksejakt for å finne ut hvem som er skyld i alle vanskelighetene øya er kommet opp i. Ekskongen tar ansvaret for det hele og forteller om den løsning han har funnet — at den menneskelige natur må forvandles og at man må begynne med seg selv. Glaimei's delegasjon, som midlertidig er blitt frigitt av Haterdei, kommer tilbake for å fortelle at Odiosos trussel er alvorlig ment, og at øya nå virkelig begynner å forsvinne.

Folk er fortvilet og vet ikke hva de skal gjøre, før ekskongen gir dem hovedpunktene for en løsning: en hjertets forvandling, som medfører at man lever ut en høyere ideologi og gir den videre. Han sier at man kan finne denne høyere ideologi ved at hvert menneske bestemmer seg for å lytte til og adlyde den stille stemmen som Kongenes Konge taler med, i ethvert menneskes hjerte.

Folket prøver dette. Bullfrog, Malfeasance og Muddle blir ærlige og begynner å forvandles. Absolutt ærlighet, renhet, uselvskhet og kjærlighet blir grunnlaget for nasjonens politikk, Bullfrog tviler på at Odioso kan forvandles.

Agathe Highball, som tror hun har funnet nøkkelen til Odiosos og hans hustrus hjerter, nemlig deres kjærlighet til deres barn og deres interesse for dets fremtid, spør om hun kan få lov til å prøve å hjelpe dem til å finne et svar som er stort nok til å bringe menneskeheten enhet og fred.

Folket i Haterdei, ledet av Odioso, kommer for å overta Øya som forsvinner. Men folket i Glaimei har godtatt ideologien om forvandling og begynner å praktisere den.

En forvandlet Agathe Highball synger for de kvinner i verden som «med smerte føder sine sønner», men som allikevel ved sin selvskhet bringer ulykke over verden. Alle de andre kvinnene går sammen med henne i sangen om den altomfattende kjærlighet en mor har for sitt barn. I sangen «Hva kan en kvinnes hjerte gi verden» forteller de om hvordan de hittil har sviktet og om den

beslutning de nå har tatt om å avlegge sine onde gjerninger slik at verden kan bli gjenreist.

Kongen forteller Odioso åpent og ærlig om de feil han og hans folk har gjort. «Det gjør virkning», for øya begynner igjen å komme til syne. Odioso, som har sett forvandlingen hos kongen og hans folk, innrømmer nå til slutt nødvendigheten av en idé som står over klasser, raser og nasjonale motsetninger og som er stor nok til å gi brød, arbeid og en tro til hvert eneste menneske i verden.

«Så langt, langt herfra» blir nå «Så nær, så nær». For alle overalt, Dem selv innbefattet.

SKUESPILLERNE

og alle medarbeidere gjør sin innsats uten godtgjørelse.

Mange gir hele sitt liv og alt de eier, i den faste beslutning å gi verden en ny ånd.

Alle som ønsker å bidra økonomisk, har anledning til det, alt etter midler og overbevisning.

Sjekker og pengebeløp mottas ved bokdisken, eller sendes direkte til Moralsk Opprustning, Apalveien 45, postgirokonto 12579.

DEN FULLSTENDIGE TEKST TIL «ØYA SOM FORSVINNER»

Prolog

En mann med skrivemaskin i den ene hånden og dokumentmappe i den andre kommer i stor fart inn fra høyre. Det er Dan Doubletalk, som er på vei til Glaimei for å få tak i siste nytt. Han er halvveis over scenen da Don Doublethink, kledd som Dan, kommer inn fra venstre. De kolliderer nesten, tar samtidig et skritt til høyre, så et skritt til venstre, og står ansikt til ansikt.

- DON OG DAN: Å, unnskyld!
De tar igjen et skritt først til den ene og så til den andre siden.
- DON OG DAN: (samtidig). Jeg har hastverk.
- DON: Har den siste drinken gjort meg skjør?
Men jeg tenker jeg har sett Dem før.
- DAN: Tenke er en ting jeg helst lar være,
men De har rett, jeg har visst hatt den ære...
- DON: Don Doublethink er mitt navn, jeg er på vei
og søker siste nytt i Haterdei.
- DAN: Jeg er Dan Doubletalk på vei for å høre
hvorfor Glaimei's rikmenn aldri vil gjøre
det som vi ber om, men tross vår appell
fortsetter å tenke bare på seg selv.
- DON: Noe førstesidestoff byr vel Glaimei ikke?
- DAN: Nei, — de lever bare for mat og drikke!
På Haterdei er strategien klar:
Snart øyas gull med makt de tar.
- DON: En journalist!
- DAN: Skribent!
- DON: En broder udi blekket!
- DAN: Så er det ikke rart jeg kjente deg på trekket?

DON OG DAN:

synger:

Blekkets håndverk, ditt og mitt,
øver vi med svart på hvitt!
Det som smigrer godtfolk flest
så de tror de selv vet best,
— sensasjoner, sex og frykt
og skandaler får vi trykt.
Gi massen alt hva den kan sluke,
vår mening blir deres uke for uke!
Blekkets brødre, svertens menn:
makten ligger i vår penn.
Våre tanker rekker fram til millioner
multipliserer seg til billioner!
Og som vi *er*, og som vi *ser*, —
slik blir verden mer og mer — hurra! —
slik blir verden mer og mer.

DON OG DAN:

Brødre udi svertetekunsten:
det vi tror på, går vi inn for,
mens vi selvsagt helt forkaster
krig og rov og alle laster.
Tøv og tomhet, vi skal gjerne gi det;
vi må tjene til vårt brød, — spenning på hver side!
Blekkets brødre, svertens menn:
makten ligger i vår penn osv.

DON:

Men ærlig talt, kollega, jeg må si:
Vi liker ikke tonen i ditt skriveri!

DAN:

Fakta kan bli misforstått, ja det skal være sikkert!
Det spørres fra hvilken ende man titter i sin kikkert.
Morn, nå må jeg skynde meg, og jeg er veldig spent,
mon Glaimei ser faren før det er blitt for sent.

DON:

De har det altfor godt, og av samme grunn
så ser de ikke lenger enn fra nese og til munn.

Akt I

Slottsgården er rommelig, men enkel. I bakgrunnen ses en terrasse. Gjennom søylegangen på terrassen ser en horisonten og verden utenfor. I fargerike kostymer roper og jubler innbyggerne på øya opp mot slottet.

ALLE:

Hurra! Hurra! Hurra!

1. MANN:

Lenge leve kongen!

ALLE:

Hurra!

2. MANN:

Lenge leve friheten!

ALLE:

Hurra!

3. MANN:

Lenge leve fedrelandet!

ALLE:

Hurra! Vi lenge leve!

1. MANN:

Ja, måtte nettopp vi leve særlig lenge!

ALLE:

Hurra!

(Dundrende applaus og latter.)

DAN:

Unnskyld, hva foregår her?

KVINNE:

Vet De ikke det?

DAN:

Nei.

KVINNE:

Stakkars mann! De må være fremmed her på stedet. Det er synd på Dem. Tenk så leit da!

DAN:

Hva i all verden er det De sier? Jeg er ikke det minste lei.

KVINNE:

Lyv ikke. Det er mot grunnloven. Selvfølgelig er De bedrøvet! Det burde De i alle fall være. Alle som ikke hører hjemme på Glaimei, må føle seg bedrøvet.

DAN:

Men jeg er da ikke fremmed.

KVINNE:

Hvem er De?

DAN:

Mitt navn er Dan Doubletalk. Jeg forsøker å tjene mitt ærlige levebrød som journalist. Vær snill og fortell meg hva dette er for oppstyr?

KORET: Rikdom, gull og edle stener,
 levestandard uten like!
 Banken bugner, alle tjener
 mer enn nok i dette rike.
 Vi er fri, alt kan vi nyte,
 ingen krever vi skal yte.
 Vi er alle rike — i hvert fall nesten —
 fra visergutten og til presten.
 Verden er vårt muslingskall,
 vi er perler uten tall!

Alle tiders gode, frie, modige folkeferd!
 Vi vil ikke skryte;
 men la oss nyte
 en skål for oss selv, for det er vi verd!
 Skål for det beste folket på jord!
 For det reneste, ærligste,
 edleste, kjærligste,
 eneste verdige folket på jord!

Stadig stigende jubel og burrarop. To pasjer og en herold, som blåser en fanfare, kommer. Kongen på øya, kong Capricorn, kommer med krone på hodet, og med eple og septer. Herolden roper: Lenge leve kong Capricorn, Konge av Glaime, hersker over jorden!

(Mengden jubler.)

KONG CAPRICORN: Dere sier: «Så langt som mitt øye kan nå, når mitt land.»

KORET: Så langt som mitt øye kan nå.

KONGEN: Men jeg tilstår jeg er ingen langsynt mann.

KORET: Jo, han er så langsynt så.

KONGEN: Øya er rik, man gjør hva man vil.
 Bare jeg gjør det som man setter meg til.

KORET: En monark har det ikke så moro, dessverre.
 Han er alles tjener og ingens herre.

KONGEN: Min kongekåpe er historisk
 og makten bare illusorisk;
 men plikten, den er astronomisk!
 Ja, det er noe helt demonisk
 å være konge av Glaime.

KORET: Hans kongekåpe er historisk
 og makten bare illusorisk;
 men plikten, den er astronomisk!

Ja, det er noe helt demonisk
 å være konge i Glaime.
 Alle sammen, du og jeg,
 vi er fri på Glaime!

KONGEN: Jeg jobber hele døgnet så gladelig —

KORET: Hele døgnet så gladelig —

KONGEN: Og gjør med innsats av all energi
 ting det ikke fins nytte i.

KORET: Ting det ikke fins nytte i.

KONGEN: Dypt i mitt hjerte en tanke tar form:
 Øya må finne en helt ny norm.

KORET: Å antyde denslags er helt uforsvarlig;
 men det er bare kongen, det er ikke så farlig.

KONGEN: Vår rikdom er supernumerisk,
 kvinnen en smule hysterisk,
 intelligensen er zero-sfærisk.
 Vi trenger et mirakel på Glaime.

KORET: Vår rikdom er supernumerisk,
 kvinnen en smule hysterisk,
 intelligensen er zero-sfærisk.
 Vi trenger et mirakel på Glaime.

HEROLDEN: Silentium! Statsminister Benjamin Bullfrog, utenriksminister
 Ebenezer Muddle, høyesterettsjustitiarius Marmaduke
 Malfeasance.

KONGEN: Bringer dere øyas siste sensasjoner,
 eller kan dere ikke lenger utstå mine toner?

STATSMINISTEREN: Deres Majestet!
 Vi beundrer Deres stemme, som De vet,
 og Deres rytme og foredrag
 er oss til udelt behag.

H.R.JUSTITIARIUS: Men det er ikke tid til å synge og spille,
 med andre ord, konge: ti stille!

UTENRIKSMINISTEREN: Siste nytt er meget viktig.
 De må råde klokt og riktig.
 Hvis vi er enig, er alt bra og vel;
 hvis ikke, skal vi klare brasene selv.

H.R.JUSTITIARIUS: Loven sier De må høres
 før en plan kan gjennomføres.

STATSMINISTEREN: Hele øya diskuterer, prater og gestikulerer; man sier en sendemann snart arriverer.

UTENRIKSMINISTEREN: Hans motiver er blandet. Han er farlig for landet. Han er listig, vi må få ham overmannet.

STATSMINISTEREN: Det er Haterdei-kamerater, atombombe-pirater! De vil knuse oss og gjøre oss til slaver. Det er mordere og synd're som vil rane oss og plyndre oss for rikdom og Guds velfortjente gaver. Deres Majestet, vi vil be Dem: befal at vi ikke skal se dem!

KONGEN: Nei, det er for farlig, dessverre, og vil gjøre det hele verre. Man må ikke opphisse slik en herre.

KORET: Og dette skal være et kabinett! En parodi er det rett og slett! Dere må løse krisen eller gå av, det er prisen.

STATSMINISTEREN: Ja, dere kan skremme; men ingen må glemme: Tross alt har vi intet å frykte her hjemme! Vi skal ordne det fort.

KORET: Fy!

UTENRIKSMINISTEREN: På en-to-tre er det gjort.

KORET: Fy!

STATSMINISTEREN: Stille. Vi holder statsråd.

KORET: Fy!

KONGEN: I navnet er jeg monark, i gavnet en ensom, gammel knark. Min mening bryr ingen av dere seg om; men jeg må si jeg tror vår vinning blir stor om vi snakker med dem før vi feller vår dom.

STATSMINISTEREN: Hvis de truer, smiler vi bare. Glaimei ligger trygt, her er ingen fare.

UTENRIKSMINISTEREN: Nei, det er ingen fare.

H.R.JUSTITIARIUS: Han svinger opp med spioner og agenter!

STATSMINISTEREN: Så la oss rope hurra mange ganger hver dag!

UTENRIKSMINISTEREN OG H.R.JUSTITIARIUS: For vårt lands statsminister, hans kløkt og talenter!

FOLKET: Vi roper hurra for vår vise og bra udødelige statsminister. Hipp, hipp, hurra mange ganger hver dag for vår klare og snare forvirringsbetvingende, rikdomsinnbringende, fredsbevingete statsminister.

KONGEN: Vel er jeg bare en liten filipens; men er det tillatt med en liten dissens?

FOLKET: Hvorfor? Hva er i veien? Har du hørt noe? Er det noe nytt?

KONGEN: Verden utenfor er ond og sterk, og Haterdei har planlagt hatets verk. Faktum kan nå ikke bortforklares: de mener at vi må forvandles snarest. Vårt status-quo kan ikke bli bestående, da vil de utslette oss alle pr. omgående!

H.R.JUSTITIARIUS: Med all respekt, min konge, må jeg si: Snikk snakk og reneste oppvigleri!

UTENRIKSMINISTEREN: Haterdei styres visstnok på en grusom måte; men hvorfor skulle vi av den grunn gråte?

STATSMINISTEREN: Så langt herfra, så ta det bare kuli! At de kan nå oss her, er helt umulig.

KORET: Så langt herfra, så langt herfra, så fjernt at det aldri kan nå oss! I vårt elskede land er vi fri, det kan ikke skje noe her! Så langt herfra, så langt herfra! Det er ingen grunn til å skremme oss.

Lag ikke bråk, for vår makt og vår rikdom er svær.
 Situasjonen er ikke prekær.
 Skjønt hat og misunnelse sprer seg på jord
 med hunger og håpløshet tett i sitt spor,
 så er det allikevel langt herfra,
 så langt herfra, langt herfra,
 for det kan ikke, skal ikke,
 vil ikke hende hos oss.

Fanfare. Odioso, ambassadør fra Haterdei, kommer.

HEROLDEN: Mine damer og herrer: Hans eksellense, Ambassadør Odioso fra Haterdei!

KONGEN: Hvor er de andre? Jeg ser bare en.

ODIOSO: Jeg kom alene (*mumler*) — med en revolver i lommen.
 Jeg stoler på at landets gode sønner
 vil forstå og høre mine bønner.

UTENRIKSMINISTEREN: Snakk bare ut, vi stemmer ikke planen ned —

STATSMINISTEREN: — så sant De lar vår stolthet og vår pung i fred.

ODIOSO: Denne deilige øy ligger vidstrakt og vakker
 med bølgende korn og grønnkledte bakker.
 Hvert barn får rikdom i vuggegave,
 med glede og lykke for høye og lave.

Gi oss vår del, det er vår bønn!
 Luften og elvene, vinden, ja jorden,
 er til for alle de folk som bebor den.
 At rikdommen deres — en bunnløs brønn —
 må deles av alle, det er vår bønn.

Rikdommen i deres land
 går over all forstand.
 Vi hater og misunner dere dette,
 som er frukten av vår egen kamp og svette.
 I all den tid, da mennesker har levet,
 er vi blitt utnyttet, og dere har krevet.
 Det er på tide at urettferdigheten ender!
 Del med oss, og slaver blir til venner.

KORET: Hva tar du oss for,
 folk eller fe?
 Hva tar du oss for,
 elendige kre?

Ruiner og savn —
 forbannet vårt navn,
 ruin
 ruiner og savn —
 forbannet vårt navn
 hvis Glaimei
 skulle dele med deg!

STATSMINISTEREN: (*Pompøst.*) Min kjære mann, tilgi at jeg må nevne:
 De lider av en nedsatt fatteevne.
 Vår rikdom fikk vi langtifra tilfeldig,
 nei, den har vi nok pent fått tjene selv, De.
 Og den kan ikke deles ut, dessverre,
 problemet er 'ke fattigdom, men sjalusi, min herre!

ODIOSO: Du oppblåste ballong, du komiske figur!

UTENRIKSMINISTEREN: Hiss Dem ned og gå en tur!
 Vi tar opp saken når det er beleilig.

H.R.JUSTITIARIUS: Gå ut i parken, der er svalt og deilig.

ODIOSO: Ja, ha nå deres møte, men vær snare,
 jeg gir dere femten minutter bare,
 før jeg kommer og vil erfare
 deres skjebne igjennom svaret.

STATSMINISTEREN: Vår skjebne? De må mene Deres.

ODIOSO: Å nei, det er nok din som diskuteres.
 (*Exit Odioso.*)

STATSMINISTEREN: Det er bare fantasi.

UTENRIKSMINISTEREN: Idiоти!

H.R.JUSTITIARIUS: Sjikaneri!

KONGEN: Jeg våger ikke mer mitt råd å gjemme.
 Jeg både sterkt og sikkert kan fornemme
 bak Odiosos merkelige ord
 langt mere enn en simpel spøk der bor.
 Han mente hva han sa, og åpenbart
 hans landsmenn har besluttet at de snart
 vil vende all vår drøm om stas og prakt
 til marerittet om tyranners makt!

FOLKET: Fy! Oppvigleri, undergraving, forræder! etc.

KONGEN: Jeg tok meg ganske enkelt frihet til å si:
 I dag er en ting, men i morgen — hva vet vi?

STATSMINISTEREN: Vi tåler ikke at De sier slike ting.

UTENRIKSMINISTEREN: Det kan jo sette en revolt i sving!

KONGEN: Jeg skjønner ikke hva som gjør Dem oppbrakt.

H.R.JUSTITIARIUS: De svekker folkets tillit til oss, det er opplagt!

STATSMINISTEREN: La fanfaren lyde!

For å trygge rikets sikkerhet og gjenopprette tilliten hos folket i vårt kongerike benytter jeg meg av min konstitusjonelle rett til å avholde folkeavstemning. Bring inn valgurnene! Alle som stemmer for kongens forslag går til venstre, de andre til høyre. Jeg forsikrer Dem, Deres majestet, det er bare en formsak. Alle i Glaimei holder av Dem. Det blir en triumf for Dem.

KONGEN: Jeg tror folk er omtrent like glad i meg som de er i Dem.

STATSMINISTEREN: Akkurat.

Folket danner to valggrupper. Synger.

KORET: En for deg
og en for meg,
det er demokratiets vei.
Rett har vi,
og feil tar de,
det er ånden som gjør fri.
Vi velger hvert år,
høst og vår,
knuser dem ikke sladderer når.
Noen kan slåes,
andre kan flåes,
de som gjør galt, de blir puttet i bås.
Stem for datt,
og stem for ditt,
valg vil holde landet fritt.
Dette er alvor, vi må tro:
vi beholder status quo!

To urner blir båret inn, den ene merket «For» og den andre merket «Mot». Folket begynner å gå rundt på scenen, fortære og fortære, de legger stemmeseddelen i urnene og synger mens de går. Til slutt står de mot hverandre som to like store grupper. Urnene blir åpnet. En mann kommer fram med en plakat på en stang, hvor det står: «For: 2 003 321.» Hurrarop og fyrop. Fra den andre siden kommer en annen mann med en plakat hvor det står: «Mot: 2 003 321.»

STATSMINISTEREN: Tell opp stemmene. For: 2 003 321. Mot: 2 003 321. (Uro.)
Stillhet! Stillhet! Stem om igjen! Tell opp stemmene! (Mengden synger og stemmer igjen.) For: 2 003 321. Mot: 2 003 321.
Fjern valgurnene. (Mengden roper fy.)

STATSMINISTEREN: Ikke avbryt! Vi må holde statsråd. Der ser De, Deres Majestet, hva sa jeg? Akkurat det sa jeg. Det er et dilemma. Når et valg er uavgjort, har Deres Majestet den avgjørende stemme. Bare stem, De beholder tronen og alt blir vel og bra. Jeg forsikrer Dem det blir en triumf for demokratiet.

KONGEN: Men jeg vil ikke bli på tronen.

H.R.JUSTITIARIUS: Hva?

KONGEN: Jeg har ønsket å stige ned av den i mange år.

UTENRIKSMINISTEREN: Deres Majestet må være syk.
(Herolden blåser nervøst på trompeten.)

STATSMINISTEREN: Hvorfor i all verden gjorde De det?

HEROLDEN: (Med utpreget engelsk aksent.) Det er i virkeligheten nerver, Deres Eksellense. En blanding av nerver og luft i røret. Helt utilsiktet — det forsikrer jeg Dem, Deres Eksellense. De må virkelig unnskyld.

STATSMINISTEREN: Hvilken forunderlig aksent!

H.R.JUSTITIARIUS: Han kan ikke noe for det, han er født i England.

KONGEN: Hvorfor er du nervøs?

HEROLDEN: De kan ikke uten videre forlate tronen på denne måten og la Glaimei i stikken. Man gjør ikke denslags. Det har aldri skjedd før. Det er ikke etter spillereglene.
(Synger.)
Da jeg ble født som engelskmann,
da prøvde alle folk å binde an;
de ville gjerne spille spillet med,
men aldri klarte de å vinne det;
de prøvde selvsagt på å bli som vi —
men vi holdt dem på plass og «ruled the sea».
Lev og la leve,
for ingen kan kreve
absolutt sannhet av konge og herold;
nasjoner oppstår,
og forsvinner millionvis;
nasjoner forgår,
alt blir det samme år etter år —
år etter år.

KORET: Lev og la leve, gi aldri opp!
Og sørg så godt for din egen kropp!

HEROLDEN: På søndagsskolen, da jeg var gutt,
preket en narr om Karl Marx uavbrutt,
men de lot ham preke og lot ham virke.
Da de ble voksne, gikk ingen i kirke,
de er nå radikale, det blåser vi i,
for i England er vi usigelig fri.

KORET: Lev og la leve osv.

HEROLDEN: Hvis andre land tenkte like forsvarlig
som England, da var det ikke farlig,
for nest etter Herren der kommer vi;
koloniene elsker oss inderlig.
Det vil helst gå bra, og som alle vet,
det som er, vil bestå i all evighet.

KORET: Lev og la leve osv.

KONGEN: Lev og la leve, det lyder jo bra,
så må dere gi meg lov å gå av!
Men den teorien, tror jeg dessverre,
vil gjøre tvisten med Haterdei verre.
Det er vel og bra med sameksistens
hvis vi ikke mister landet imens!

(Synger, mens han legger ned symbolene på sin kongeverdighet.)

Jeg eplet og septeret legger ned,
kongekåpen og kronen med.
Med glede, med glede.
Ærgjerrighetens press vil gå,
kjære plikter likeså —
med vemod, med vemod.
Tåper ønsker mang en gang
at de hadde kongers rang —
konge over hjerter, konge over jord og havets bølger.

Jeg bestemmer nå å gi
Glaimei en strategi.

Alminnelige menn og kvinner
med liv og handling vinner
og forvandler millioner —
hele nasjoner.

Det er normalt for menn og kvinner
å leve slik at hat forsvinner.

Jeg eplet og septeret, osv.
Alle mennesker vil gledes
når de ser andre folk blir annerledes,
andre ord og vaner,
nye inn i marg og bein!
Men selv man intet vil forandre,
bare vente på de andre.
Kompromisser, egne planer,
egen vilje hard som stein.
Jeg vil forvandles selv og vinne dere.
Det er veien til å vinne dere.
Jeg eplet og septret legger ned, osv.

Kongen tar plass nederst til høyre. Herolden henvender seg i det følgende til ham.

AGATHE HIGHBALL: *(Trer fram.)*
Dere mannfolk er forunderlig begavet,
den lykkes godt den planen dere lavet.
Man får kongen til å abdisere,
men si meg: hvem skal heretter regjere?

STATSMINISTEREN: La oss ta ett minutt til statsråd!
(De tre regjeringsmedlemmer konfererer og trer fram.)
La fanfaren lyde!
Vi tre skal regjere, Bullfrog,
Malfeasance
og gamle Muddle.

AGATHE HIGHBALL
OG HENNES VENNER: Isj! Fy! osv.

STATSMINISTEREN: Når kvinner taler, får jeg vondt i magen.

H.R.JUSTITIARIUS: Frk. Highball, hva har De å si til saken?

AGATHE HIGHBALL
MED KOR AV
KVINNER:

De kaller oss for blomstene i engen,
de vil vi skal dufte langs deres sti;
men føde barn, kjøpe inn og re opp sengen —
til det går all vår energi.
Hvis kvinnene overtar styre og stell
i verden, vil alt bli godt og vel.
Alt vil bli godt og vel!
For kvinner kan ordne hver sak,
vi har øyne foran og bak,

fra fødsel til graven
 fra vugge til bære
 behandler vi mannfolk
 med smil eller tåre.
 Kvinner står bak, dere vet det så vel,
 så la oss få overta styre og stell.

MENNENE: Kvinner er roser, javisst,
 men roser med torn på hver kvist.
 Kvinnen er sterkere enn noen tror;
 som hustru, datter og mor
 regjerer hun mannfolk
 med fristelser, tårer og ord.
 Vil du bli styrt av kjevele og sminke,
 la kvinnene styre, for sånn er de flinke!
 Så hvorfor ikke gi makten til kvinner?

KVINNENE: For kvinner kan ordne hver sak, osv.
 Vi driver vårt eget spill,
 vi følger vår gamle stjerne,
 vi er som vi er og får alt som vi vil,
 mennene nikker og gir det så gjerne.
 Vi får når vi sier vi ikke vil ha det,
 mennene stakkar, de gir det så glade.

KORET GJENTAR: For kvinner kan ordne hver sak, osv.
 MENNENE: Så hvorfor ikke gi makten til —
 KVINNENE: Kvinner!
(Fanfare. Odioso kommer.)

ODIOSO: Tiden er ute, vi krever deres svar.
 Skal Glaimei få leve og dele det de har?
 Prisen skal betales, den sak er grei!
 Vi mener det vi sier, vi menn fra Haterdei.

STATSMINISTEREN: *(Pompøst som vanlig.)*
 Deres manerer er avskyelige, min gode mann,
 den slags skjellsord går da virkelig ikke an.
 I alle fall må De få inn i deres hode
 at her bruker man en høfligere metode.
 Når noe trenger å forandres litt,
 da holder vi et valg, vårt land er fritt.
 Vi gransket Deres krav omhyggelig
 og fant det latterlig og vederstyggelig.
 Men vi skal sende Dem et skriftlig svar.

ODIOSO: De mener avslag? Da er saken klar!

STATSMINISTEREN: Et positivt — absolutt — definitivt — endelig — avslag.

ODIOSO: Jeg påkaller helvetes mystiske makter:
 Slett øya ut av historiens akter.
(Folket gyser og viker tilbake.)
 Forbannet denne øy, vår tid er inne,
 må den, dens livsform og dens folk forsvinne!
 Må djevelen stjele Deres land,
 må floden stige kald og sort
 helt til dens velde skyller bort —
 til Glaimei, det rike land
 er slukt av iskoldt vann,
 av lystne øyne, hat og død —
 til landet ligger likbestrødd,
 frihets grav, hvor der står skrevet:
 Den tro som folket aldri levet.
 Så fremad kamerater, ta
 av øya alt som her er verdt å ha.
 Drep med hat og frys med skrekk
 inntil Glaimei er vekk.
 Forbannet syd, forbannet nord,
 forbannet tanker, liv og ord,
 dømt av troen du forsvor,
 skal du forsvinne fra vår jord.

STATSMINISTEREN: Jeg forstår ikke helt hans barbariske terminologi,
 men hans følelser er ikke til å ta feil av.

KONGEN: Han virker på meg som en meget målbevisst person,
 hans trussel er kanskje mer alvorlig enn dere tror.

STATSMINISTEREN: Med respekt, Deres Majestet — eller rettere sagt —
 Deres forhenværende Majestet: pølsesnakk.

KONGEN: Er det mulig å si pølsesnakk med respekt?

STATSMINISTEREN: Glaimei vil alltid bestå.
 Vi er uforgjengelige og vi fortjener å være det.

KORET: Så langt herfra,
 langt herfra,
 så fjernt at det aldri kan nå oss,
 i vårt elskede land er vi fri, det kan ikke skje noe her.
 Så langt herfra,
 langt herfra,

det er ingen grunn til å skremme oss.
 Lag ikke bråk, for vår makt og vår rikdom er svær.
 Selv om sendebud truer med alle slags fare,
 vil våre statsmenn oss alle bevare.
 Så langt herfra, langt herfra,
 så langt at det aldri kan nå oss.

Mens folket synger, svarer ambassadør Odioso med en sang, til slutt synger de mot binannen.

ODIOSO: Så like ved,
 så like ved,
 så nær er timen og dagen.
 Med hat skal vi oppsluke landet — og dette er sant!
 så like ved,
 så like ved,
 snart er vår fiende slagen.
 Dårer, hør hva jeg sier!
 For det kan og det skal og det vil uigjenkallelig skje.
(Odioso går ut.)

STATSMINISTEREN: For en ubehøvlet mann! Det er for frekt!

KONGEN: Han har visst sat deg ut av likevekt?

AGATHE HIGHBALL: Dere skal nå alltid kjegle, mann mot mann.
 Men hva skal nå gjøres? når? av hvem? hvordan?
(Alle spekulerer.)

UTENRIKSMINISTEREN: Vår ære må bevares, det er det viktige.
 En deputasjon til Haterdei må være det riktige.
(Folket roper burra.)

Ett er sikkert, en årelang forhandling
 vil sikre freden uten noen slags forvandling.

H.R.JUSTITIARIUS: En deputasjon, ja det er saken!

STATSMINISTEREN: Med mindre de gir dem et spark i baken.

UTENRIKSMINISTEREN: Det blir en rask forhandling, det er lett
 å vise dem at de tar feil og vi har rett.

STATSMINISTEREN: Glaimei har ingenting å frykte
 fra slavefolk og andre undertrykte.
 Planen er perfekt og må utføres.
(Til utenriksministeren.)
 De er den rette mann når sånt skal gjøres.

UTENRIKSMINISTEREN: Jeg? Nei, jeg er syk, det går ikke, dessverre.

STATSMINISTEREN: De er frisk, men redd for Odioso, min herre.

UTENRIKSMINISTEREN: Redd, nei langt i fra!
 Men jeg fryser på ryggen og er ikke bra.

STATSMINISTEREN: Utenriksminister, oppfør Dem som en mann!

UTENRIKSMINISTEREN: Ja jeg er en mann, men her trengs en supermann.

H.R.JUSTITIARIUS: Det er kun rett og riktig, det var jo Deres plan.

UTENRIKSMINISTEREN: Hvis De insisterer, betyr det at jeg må.

STATSMINISTEREN: Og gjør det godt, for ellers vil De angre etterpå.

H.R.JUSTITIARIUS: Han trenger hjelp.

UTENRIKSMINISTEREN: Hjelp? Jeg? Nå blir jeg støtt!

H.R.JUSTITIARIUS: *(Hvisker til statsministeren.)* De vet jo godt hans hode er litt bløtt.

STATSMINISTEREN: Vi sender med Dem som gesandter
 landets modigste og klokeste drabanter.
(Her rykker alle grupper av borgere nærmere; bare kongen blir rolig sittende.)

AGATHE HIGHBALL: En kvinnes hjelp er hva han trenger.

ALLE KVINNENE: *(Skyver Agathe frem.)*
 Av oss er hun den førende.

AGATHE HIGHBALL: Ja jeg skal holde mennene i ørene.

STATSMINISTEREN: Ta en forretningshjerne med på deres vei.
 Med papirkontrakter kan vi vinne Haterdei.
 La trompetene lyde!
(Fanfare.)

JOSHUA BIBLE: *(Kommer.)* Mitt navn er Joshua Bible, forretningsmann
(burrarop). Vi har ikke tid.
 Regjeringen får ordne verdens strid og splid.

FORRETNINGS-
 MENNENE: Hvis vi bare hadde hatt tid,
 men vår «Syvende sans» er for full.
 Hvis du spør hva vi skal med slik flid,
 er vårt svar at vårt land må ha gull.
 Folk driver politikk,
 kjegl og polemikk
 om fjerne og mystiske ting.

Vi er bundet til kontoret,
og for oss er det store
spørsmålet: «Er det god forretning?»
Så si bare hva dere vil.
Forretning er ryggrad og hjerne og brød,
så vi driver forretning inntil vår død.
For vi er travelt, travelt, travelt, travelt, travelt,
travelt, travelt, travelt, travelt, travelt, travelt,
travelt opptatt.
Ødelagt av maveplager,
våre koner ut oss jager,
for mye vin, overfete, svimle.

Vi er kloke,
penger er det
som gjør hjernen vital.
Vi tjener kroner,
millioner,
det gjør oss vise og nesten helt normale.
For vi er travelt, travelt, travelt, travelt, travelt,
travelt, travelt, travelt, travelt, travelt, travelt
opptatt.
Vi er travelt, å så travelt opptatt med forretning.
(Koret gjentar.)

STATSMINISTEREN: Deputasjonen er nå komplett,
de trenger en herold, så går resten lett.
(Herolden går fra kongen og slutter seg til deputasjonen. *Dan Doubletalk* slutter seg også til dem.)

STATSMINISTEREN: Jeg håper alt vil lykkes. Lykke til!

DEPUTASJONEN: Selvfølgelig blir allting som vi vil.

STATSMINISTEREN: Hvordan kan dere være så sikre?

KORET: Vi skal meget fort få fortalt
og få sikkert bevist
vi har rett, vi har rett, vi har rett, vi har rett,
de gjør galt.
Vi skal meget fort få fortalt
og sikkert bevist,
vi har rett, vi har rett, vi har rett, vi har rett,
vi har selvsagt, fullkomment og absolutt rett,
vi har rett, vi har rett, vi har rett,
de gjør galt.

Vi elsker, elsker, elsker, elsker,
ja, vi elsker uten grenser.
Vi elsker, og Haterdei's forferdelige trusel
vil vi slettes ikke ense.
Hvis du kan klare deg vel,
har rikdom og alt hva du ønsker,
så er det opplagt du elsker
elsker, elsker deg selv,
vi elsker, elsker, elsker, elsker,
å ja, vi er gale, gale, gale
av elskov til oss selv.

Ja vi kan,
ja vi kan lage alt hva vi vil,
fra papir til hermetisk sild,
ja vi kan bygge hus og tunneler,
brennerier og høyfjellshoteller.
Ja vi kan, ja vi kan, ja vi kan, ja vi kan, å ja,
vi elsker, vi elsker, vi elsker, vi elsker,
ja vi elsker oss selv og alt hva vi kan.
Haterdei trenger hva vi kan.
De trenger absolutt hva vi kan,
de er oppsatt på å få hva vi kan,
de vil betale for å få hva vi kan, for vi er,
for vi er forelsket i alt hva vi kan.
Vi kan, vi kan,
vi skal meget kort få fortalt, osv.

KONGEN: Tilgi at en avsatt konge sier mere,
men det er én man har glemt å inkludere.

ALLE: Hvem, hvem?

KONGEN: (Synger.)
Den nye mennesketype.
En mann med hjertet i brann,
en mann med glimt i øyet
og noe som gjør at han kan
gi håp til lave og høye.
Han sier tingen som den er,
han ser deg klart, men han har deg enda kjær,
han er den nye mennesketype som lever det liv som er best,
den nye mennesketype med svaret til Øst og til Vest.
Din frykt, dine drømmer og håp kan du gi ham,
ting som du lenge holdt skjult, kan du si ham.

Han er ikke from og stor i ord,
men ærlig som dagen, og i ham bor
en renhetens ånd
som evner å fri deg fra alle bånd.

En mann med hjertet i brann, osv.

For han er en mann
med et hjerte i brann
med en plan for deg og meg.

Men folket vender ryggen til kongen — og vinker farvel til delegasjonen, som går ut av scenen. De synger alle «Så langt herfra» og følger delegasjonen ut fra scenen. Kongen blir alene tilbake og synger «Den nye mennesketype», idet teppet faller.

Akt II

Før teppet går opp, høres en truende kampouverture. Musikken spiller stadig mens teppet går opp. Menn og kvinner begynner målbevisst og taktfast å bevege seg bortover scenen, inntil den til sist er fylt med mennesker. I hele denne scenen beveger alle seg strengt rytmisk. Haterdei's innbyggere beveger seg enten fort og bestemt eller står fullstendig stille og tause. De reagerer enten voldsomt eller slett ikke.

FOLKET SYNGER:

Marsj! Marsj! Marsj! Marsj!
Bitre mennesker,
hatets mennesker,
nødens mennesker, hør vårt kall!
Vi skal kjempe,
vi skal seire,
de andre klasser står for fall.
Smerte, lidelse er vårt våpen,
frykt og hunger avler hat.
Vi skal splitte, forvirre, vinne.
Nå er seirens time inne.
Marsj! marsj!
hele verden skal marsjere,
undertrykte kamerater,
fra alle raser kommer dere.
Vi er ett fordi vi hater.
Hele verden skal marsjere.
Marsj! Marsj! Marsj! Marsj!

O d i o s o kommer inn, og befolkningen blir stående stille og lytter til hans rapport.

ODIOSO:

Fortsett sangen, kamerater!
Jeg bringer gode resultater
fra Glaimei hvor jeg la frem
vår klasses rett og krav for dem.

Kom ut av gruve, grøft og dike!
Vi kjemper kampen mot de rike.

Vi vil skape andre tider
og bla om til nye sider.
Vi skal stå der utbytterne stod.
De skal betale med sitt blod.

Folket beveger seg igjen raskt og blir deretter stående stille:

FOLKET: Marsj! Marsj!
Hele verden skal marsjere,
undertrykte kamerater!
Still bestandig større krav,
kast de rustne lenker av,
hele verden skal marsjere.
Marsj! Marsj! Marsj! Marsj!

ODIOSO: Tåper er de folk som vil
vinne oss med snakk og smil,
de håper vi kan leve sammen, —
i fred og ro og fryd og gammen.
Vi frykter ingen makt på jord.
Blodig krig og bitre ord
kan ikke frata oss vårt mål.
Det bare sliper viljens stål.
Undergang for Glaimei
og for den tro som skapte deg!

FOLKET: Marsj! Marsj!
Hele verden skal marsjere!
Drep de feige, bruk de sløve,
lær opp småbarn til å røve.
Verden skal marsjere.

Plutselig høres beroldens trompet langt borte. Folket blir stående som støtter.

ODIOSO: Det er Glaimei's delegasjon!
De vil gi sin visdom til vår nasjon.
Gå og hils dem med vennlig tale
og byss dem i søvn. De vil betale
hva vi forlanger, så lenge de tenker
vi lar deres rikdom i fred,
skjønt hele verden er i nød og lenker.

Folket går ut og møter Glaimei's delegasjon.

Marsj! Marsj!
Hele verden skal marsjere.
Marsj! Marsj!
Hele verden skal marsjere!

Idet sangen dør hen i det fjerne, blir Odioso alene tilbake med en kvinne, som bærer et barn på armen. Hun går nå frem og viser barnet til Odioso.

KVINNEN: Se på ham, er han ikke deilig?

ODIOSO: Han er akkurat som alle andre spebarn. Et par kilo kjøtt, to
lunger, en munn til å spise med, hender til å arbeide med, og et
hjerte til å hate med.

KVINNEN: Han er din sønn.

ODIOSO: Alle revolusjonens sønner er mine. Han er ikke mere min og ikke
mindre min enn millioner andre.

KVINNEN: Han er din og han er min. Se på ham.

ODIOSO: Jeg vil ikke se. Jeg behøver det ikke. Oppdra ham du. Herd ham
og lær ham kunsten å hate andre slik at han kan vinne verden for
oss. Det er din oppgave.

KVINNEN: Han ble født i kjærlighet, ikke i hat.

ODIOSO: Han ble født fordi vi trenger barn til vår sak.

KVINNEN: Å, du er full av hat!

ODIOSO: Ja, og jeg vil være det. Det er den eneste kraft som aldri svikter.

KVINNEN: Saken, saken! Det er det eneste du kan tenke på og det eneste du
kan snakke om!

ODIOSO: Det er det eneste du skulle tenke på og snakke om. Det er din sak
like meget som min. Det er det eneste håp for sønnen vår — for
din. Det er fremtiden.

KVINNEN: (Ser på barnet.)

Ja, du har visst rett. Det er tanken på ham og millioner som ham,
som stålsetter meg. Denne harde, triste, bitre kamp for seir er
verd alt dette, hvis bare våre barn får en bedre verden å leve i.

(Synger.)

Barnet mitt,
barnet mitt!
Pust av mitt eget liv,
del av mitt eget blod,
dyreste skatt!
Hvordan kan jeg hjelpe deg,
hvordan kan jeg verne deg?
Hjelpeløs i dag og i morgen forlatt.
Gladelig ofret jeg livet for deg!
Tilliten din er jeg ikke verd.

Barnet mitt,
barnet mitt!
Hva er vel best for deg?
Lett er å elske deg,
svært å forstå.

ODIOSO: Sønner av slagmarken,
sønner av verkstedet,
sønner av jernverk og masovn og ild,
styrk disiplinen,
øk offerviljen,
tving verden til å bli som vi vil!

KVINNEN: Barnet mitt,
barnet mitt!
Varlig og inderlig,
del av mitt eget blod,
dyreste skatt.
Hvordan kan jeg hjelpe deg,
hvordan kan jeg verne deg,
hjelpeløs i dag og i morgen forlatt.

ODIOSO: Ensomme mennesker
sliter seg trette
gjennom århundrer,
hver for seg selv.
Hver eneste sønn jeg har,
følg kameratene
fri fra foreldrene,
men aldri forlatt.

KVINNEN: Barnet mitt,
barnet mitt!
Hva skal din fremtid bli?
Hjerter som hater er døde som sten.
Komme hva komme vil,
krig, død og slaveri,
mitt hjerte vil alltid være ditt hjem.

Mens moren synger og viser sitt barn til Odioso, er han virkelig beveget, og et øyeblikk venter man nesten at han vil ta barnet i sine armer. Men folket kommer målbevisst tilbake ledsaget av delegasjonen fra Glaime. De marsjerer raskt over scenen til musikk, men uten ord, stanser brått, mens de delegerte fra Glaime går forvirret rundt midt på scenen. Etter en lang pause.

UTENRIKSMINISTEREN: Vel, hva gjør vi nå?

AGATHE HIGBALL: Merkelige mennesker! De har jo ikke begrep om hvordan man oppfører seg.

HEROLDEN: Mine kjære gamle venner, slikt gjør man simpelthen ikke.

ODIOSO: *(Sint.)*
Hva gjør man ikke?

HEROLDEN: *(Svinger nervøst med armene.)*
Dette her. Dette som dere holder på med.

JOSHUA BIBLE: Jeg har ingen tid å miste, for tid er penger. Jeg må tilbake til min forretning. Si meg, min gode mann, har De ikke noe å si til oss?

ODIOSO: Har ikke De noe å si til oss?

UTENRIKSMINISTEREN: Huff, dette er da meget pinlig.

AGATHE HIGBALL: Pinlig? Det synes jeg slett ikke. I himmelens navn, sett dem da på plass!

UTENRIKSMINISTEREN: Ja, men hvordan?

AGATHE HIGBALL: Si at vi har rett.

JOSHUA BIBLE: Si at de tar feil.

HEROLDEN: Nettopp, få dem til å like seg, som den gentleman De er.

UTENRIKSMINISTEREN: De forstår ingenting av frihetens sjarm.

AGATHE HIGBALL: Så fortell dem om det da!

UTENRIKSMINISTEREN: Vi er fri i vårt land, —
så vi gjør som vi vil.
Her er frihet for alle, intet å frykte.
Du kan rakke ned med et kynisk smil
på dette og hint for å plette vårt rykte.
Pressen er åpen for allslags spioner,
fritt kan vi kjele med våre koner.
Politiske ledere kan somle og tulle
uten å komme i fangeshullet.

DEPUTASJONEN: Å, å, frihet så skjønn og fager
vi trykker deg varmt til vårt bryst,
og ingen skaden oppdager
om alle gjør etter sin lyst.

FOLKET: Å, å, frihet så skjønn og fager
de trykker den varmt til sitt bryst,
og ingen skaden oppdager
om alle gjør etter sin lyst.

AGATHE HIGHBALL: Fri som fuglene er våre kvinner.
Vi kan fly fra rede til rede.
Når gleden ved en ting forsvinner,
finner vi straks noe annet i stedet.
Vi spiller golf, holder foredrag,
og drikker på like fot med mennene.
For politikk slår vi mangt et slag,
og vår trang til veldedighet er brennende.

(Kor som før.)

JOSHUA BIBLE: Profitt og litt bønn er vår vei
til rikdom for hele nasjonen.
Med privat initiativ, tro du meg
kan vi holde posisjonen.
Alle arbeidere har dollargrin,
fjernsyn og radio og vaskemaskin.
Mens nye fabrikker stiger av skitten,
klynger vi oss som limt til profitten.

DEPUTASJONEN: Du kan gjøre hva du vil,
som du vil,
når du vil.

FOLKET: Og det er ingen som oppdager skaden.

DEPUTASJONEN: Nei, dersom, ja dersom
og bare dersom
du klarer å holde fasaden!

FOLKET: Hva sa de?

DEPUTASJONEN: Klarer å holde fasaden?

FOLKET: Klarer hva?

DEPUTASJONEN: Klarer å holde fasaden!

FOLKET: Marsj! Marsj! Marsj! Marsj!
Ned med frihet,
ned med rikdom,
vi skal føre saken frem.
De har rikdom
vi har nød, men
vi vil ikke bli som dem.
Hat og smerte, sorg og slag,
vi ga prisen som ble krevet.
Men vi stevner frem mot dag,
ny historie skal bli skrevet.

Marsj! Marsj!
Hele verden skal marsjere.

HEROLDEN: Min kjære gamle venn, slikt gjør man simpelthen ikke. Dannede mennesker sier ikke denslags.

ODIOSO: Din forspiste skitthovne mark!
(Herolden trekker seg forskrekket tilbake.)

ODIOSO: *(Til folket.)*
Den tosken er så svermerisk og blind,
han rives med av lyster som et blad for vind.
Hans ønsker drukner ham i drøm og fantasi,
og sløver sansen for vår verdensstrategi.
(Til delegasjonen.)
Dyrk deres illusjoner,
dess fortære er timen inne.
Husk bare min forbannelse,
snart skal Glaimei forsvinne.

UTENRIKSMINISTEREN: *(Smiler bredt.)*

ODIOSO: Du ler!

UTENRIKSMINISTEREN: Nei, det var bare et vennlig grin.

AGATHE HIGHBALL: Deres dømmende tale kan ikke forstås
som noenting annet enn sludder og vås.

JOSHUA BIBLE: De skremmer ikke oss ved stadig vekk å si
at Glaimei forsvinner. Det er bløff og fantasi.

STATSMINISTEREN: *(Kommer).*
Muddle! Muddle! Forbasket også, hvor er Ebeneser Muddle?

UTENRIKSMINISTEREN: Her er jeg.

STATSMINISTEREN: Så der er De! Jeg har lett etter Dem overalt. De er avsatt.

UTENRIKSMINISTEREN: Jeg? Hvorfor?

STATSMINISTEREN, De vet meget godt hvorfor, De gjorde ingenting for å hindre det.

UTENRIKSMINISTEREN: Hindre hva?

STATSMINISTEREN: Det er forferdelig.

H.R.JUSTITIARIUS: Forferdelig, forferdelig, forferdelig!

STATSMINISTEREN: Forferdelig er ordet.

JOSHUA BIBLE: Det ser i alle fall ut til å være det eneste ordet De kjenner. De har
sagt det fem ganger allerede.

AGATHE HIGHBALL: Hva er så forferdelig?

UTENRIKSMINISTEREN: Ja, hva er skjedd? Hva gjør dere her?

STATSMINISTEREN: Det er umulig å beskrive med ord.

H.R.JUSTITIARIUS: Jeg vet ikke engang hvordan jeg skal begynne.

JOSHUA BIBLE: Det er første gang jeg har hørt en politiker ikke vite hva han skal si.

STATSMINISTEREN: Vi trodde at vår livsmetode kunne motstå alle stormer, at alle ville trivs på denne klode hvis de levde etter våre normer.

H.R.JUSTITIARIUS: Vi trodde våre skikker var så bra, vi trodde solen alltid ville skinne. En skjebne var blitt gitt oss ovenfra, men nå ser jeg at vi har nok gått i blinde.

JOSHUA BIBLE: Vi takker for de vise ord min herre, men stans nå flommen, og bruk noen færre; fortell oss kort: hva har da hendt?

STATSMINISTEREN: Vi trodde verden måtte få oss kjær, så sant de bare kunne se hvordan vi er. Men dette er det rene mareritt, de må da elske oss — iallfall litt.

H.R.JUSTITIARIUS: For en skjebne for folkets fedre, som trodde så sikkert de visste bedre! Hatets uforsonlige, listige makt leder oss til forvirring.

AGATHE HIGHBALL: For him'lens skyld, stans slikt prat og pjatt, dere er verre enn mannen som panter for skatt.

UTENRIKSMINISTEREN: Pust dypt og si ikke mere før vi har hørt hva som plager dere. Si oss hva som er skjedd!

STATSMINISTEREN: Glaimei er begynt å svinne bort!

FOLKET: Seier!

STATSMINISTEREN: Verden omkring oss banker på vår port.

FOLKET: Seier!

STATSMINISTEREN: Det vi trodde aldri kunne skje! Revolusjonens brøl er like ved.

H.R.JUSTITIARIUS: Og alle som én vil forlate oss, de har ikke lenger mot til å slåss.

De går over til fienden hver eneste natt.
Det må finnes en løsning!

STATSMINISTEREN
UTENRIKSMIN. OG
H.R.JUSTITIARIUS: Det må finnes en løsning!

FOLKET: Seier!

ODIOSO: Velt frem, vår gode skjebnes tidevann, med ubarmhjertig kraft mot deres land. Må Glaimei gå ned i skum og kav, i hatets veldige, umettelige hav. Våre barnebarn skal høste grøden av slitet vårt, arbeidet og nøden. De skal ha en verden som er god fridd fra selviskhet ved fiendens blod. Ta disse mennene i forvaring!
(Peker på folkene fra Glaimei.)

STATSMINISTEREN: Arrestere oss?

UTENRIKSMINISTEREN: Sludder!

H.R.JUSTITIARIUS: Det ville være en infam forbrytelse.

ODIOSO: Arrester dem!
(Delegasjonen blir arrestert.)

ODIOSO: (Synger.)
Tungt gjennom tidene, gjennom historien sliter arbeiderne trette på jord. Skrekkslagne ser vi, forferdet undrende, at mennesker som rovdyr plyndrer sin bror. Ukjente forfedre i angst og nød strevende slet de seg frem til sin død. Hør i hvert land hvor revoltene drønner, vår byrde skal ikke tynge våre sønner.

FOLKET: Marsj! Marsj!
Kamerater, marsj! Tiden er inne! Tyrannene skjelver for vi skal vinne, for tårene våre skal blodet rinne, tårer gjennom århundrer.

ODIOSO: Kamerater, ingen frykt! Fortiden er død, fremtiden er vår. Vår klokke slår.

KVINNENE:

Stille min lille gutt,
stille min snille gutt,
sov bløtt i armen min, kjæreste skatt!
Ut over land og strand, mørke av sol blir brutt,
sikre for fremtiden, våker vi dag og natt.
Men i mitt hjertes dyp, dypt i min egen sjel
jeg tenker på skjebnen som blir deg til del.
Hva gjør jeg mer for deg, du som er del av meg,
næret av hat går vi maktens vei.

Mens kvinnen synger, slites Odioso mellom henne og mengden. Endelig slutter han seg til mengden, mens kvinnen blir alene tilbake med sitt lille barn.

Mellomakt

Dan Doubletalk skriver på maskin. Don kommer inn.

- DON: Hei, broder udi blekket, du sliter hardt!
- DAN: En slik historie må trykkes i en fart.
- DON: Hvordan har alt sammen gått?
- DAN: Som jeg spådde er det gått!
Glaimei er ferdig, nesten slått.
- DON: (Kynisk.)
Det skyldes delvis vår høyt betalte aktivitet.
- DAN: Nei, Don, vi gir nyhetene med objektivitet.
- Objektivitet er tingen,
noe annet mener ingen.
Når vi har en lekkerbisknen,
må vi legge den på disken.
La folk forstå at vi har rett,
at alle andre famler blindt.
Ting som gjør en leser sint,
hopper vi over smart og lett.
- Objektivitet er tingen,
vi tar bare innersvingen.
Sannhet snur vi som det passer,
om det gavner våre kasser.
Meget av det skrevne ord
er nok vrøvl, men folk vil ha det.
Hvis vi gir dem tanke-før
blir de jo forvirret av det.

En maler må jo selv bestemme
når han maler ufysiske trekk
om de skal more eller skremme
eller jage godtfolk vekk.

For en journalist er valget
lett imellom løgn og sannhet.
Han tar det som øker salget —
sensasjoner eller annet.
Vår oppgave er å sjokkere,
men aldri å spotte dere,
å vekke og alarmere,
få søvnige øyne opp.
Publikum, en skål for dere,
underlige slavedriver,
som betaler alt vi skriver.
Du er sengen vår og maten,
så om vi samler nytt fra gaten,
vel, det kommer an på deg!

En elsker tar seg selv av dage,
en kvinne vrakes, hviner, kneiser
og går til retten med sin klage,
elskovsdikt og bryllupsreiser.
Publikum og vi er med,
interessert og aldri kje'.
Noen raser, noen ler,
alle vil ha mer og mer.

Objektivitet er tingen.
Alt negativt har interesse
det positive leser ingen,
så hvorfor ha det i vår presse?
Skriv så selv en tosk forstår,
for tosker er påståelige.
Vi må skrive nytt som får
skjult det gode, frem det dårlige.

Vårt kjære, gamle publikum, se, vi
er til deres tjeneste for evig.

Don og Dan og de andre forlater scenen.

Akt III

Scenen er Glaimei. En hører stormen byle. Dempet lys, mørkere enn i 1. akt. Kongen sitter foran til høyre og skriver i en bok. Plutselig er der tilløp til panikk; en borger løper fram mot publikum. Han stanser, slår ut med armene, og sier med en stemme som skjelver av skrekk:

BORGER: Hvor er han?

KONGEN: Hvem ser du etter?

BORGER: *(Rygger bakover til venstre.)*
Er det deg?

KONGEN: Hva er det du tror jeg har gjort?

BORGER: Er du ansvarlig for det som skjer med oss nå? Er det din skyld
at forbannelsen er over oss?

KONGEN: *(Klør seg i hodet.)*
Jeg tror ikke det. Jeg tror virkelig ikke det. Jeg er bare en gammel arbeidsløs konge som søker jobb. Men jeg skal likevel tenke over saken.

BORGER: La oss jage heksen.

KORET: *(Bak scenen.)*
Heks, heks, heks.

BORGER: Vi trenger en heksejakt.

KORET: Heks, heks, heks.
Er det deg?
Er det deg?
Er det deg?
Den heksen som forhekset oss, er det deg?
Vi er på vei, vi er på vei, vi er på vei
etter heksen som har forhekset oss.
Er det deg?

Vi skal male dine ben til støv og pudder
og trekke ditt rykte ned i mudder.
Hvor er heksen som forhekset oss?
Hvor er heksen som forhekset oss?
Hvor er heksen?
Hvor er heksen?
Hvor er heksen?

En vill heksejakt begynner. Nå kommer en annen borger inn i jakten, så flere. Musikken går hurtigere og hurtigere, inntil scenen er full av løpende skikkelser, som fanatisk jager etter en heks i deres egne rekker. Stundom mener de å ha fanget henne, men finner henne ikke. Så snart en person er innfanget, peker de rasende på en annen, og jakten begynner igjen. Det ender i et kaos av skuffelse og utmattelse, og så synger de: Er det deg? osv.

KONGEN: Hør her, ved nærmere ettertanke er jeg kanskje likevel den mannen dere ser etter.
(Synger.)
Det er nok kanskje jeg som har voldt besvær, for jeg har foregitt å være den jeg ikke er.
Hvis noe jeg ikke forstår finner sted, må jeg straks finne noe å dekke meg med.
Min personlighet er av en liten modell, og aldri ser jeg noe som er større enn meg selv.
Et molbohode er påståelig, å få inn tanker der er uoppnåelig!
De nekter alt det onde, det gode tror de sikkert, fordi de alltid ser i gale enden av sin kikkert.
Og slik var også jeg, inntil jeg tok en titt på tankene jeg skrev i denne lille bok.
(Holder den opp.)
Da så jeg den sannhet, som står så fast som fjell, at all forvandling som skal skje, begynner med meg selv.
Alle venter på de andres start, ingen vil gå foran, det er klart.
Det er et faktum, ikke lett å akseptere, at den nye verden er noe jeg skal lansere.
Men det er klart som blekk, og vil du tro det, det er til og med forståelig for et molbohode.
(Herolden kommer.)
(Fanfare.)

HEROLDEN: Silentium! Hans Eksellense statsminister Benjamin Bullfrog med deputasjon.
Statsministeren, Høyesterettsjustitiarius, Utenriksministeren, Joshua Bible og Agathe Highball kommer.

KONGEN: Hva gjør dere her?

STATSMINISTEREN: Det er en krenkelse.

UTENRIKSMINISTEREN: Det er en fornærmelse.

STATSMINISTEREN: De sparket meg.

UTENRIKSMINISTEREN: Det er utilgivelig.

JOSHUA BIBLE: Det er drepende.

KONGEN: Så? Og hva er det?

STATSMINISTEREN: Odioso og hans Haterdei-barbarer.

UTENRIKSMINISTEREN: Ville, totalitære skarer.

H.R.JUSTITIARIUS: De arresterte oss og løslot oss på prøve.

JOSHUA BIBLE: De vil nå sitt mål, plyndre oss og røve!

AGATHE HIGHBALL: Ja, de vil oversvømme hele vår nasjon.

HEROLDEN: Å nei, det kan aldri skje! Vår sivilisasjon urgammel, leve skal på sikker grunn.

KONGEN: Unnskyld meg, men det skjer i denne stund.
(Peker mot horisonten, der øya begynner å forsvinne. Panikk blant befolkningen.)

AGATHE HIGHBALL: Hva skal vi gjøre?

ADMIRALEN: Før eller siden må vi bekjempe dem. La oss gjøre det nå!

1. PIKE: Nei, nei, hele verden blir ødelagt hvis vi går til krig.

1. MANN: La oss prøve å kjøpe dem!

JOSHUA BIBLE: Nyttet ikke! Vi har prøvet det.

2. MANN: Å skitt, de er bare som bjeffende bikkjer.

2. PIKE: Hva skal vi gjøre?

2. MANN: Hvis du lar dem i fred, så lar de deg i fred.

ALLE: Hva skal vi gjøre?

3. MANN: Det er bare bløff.

ALLE: Hva skal vi gjøre?

STATSMINISTEREN: (Til høyesterettsjustitiarius.)
Si dem hva de skal gjøre!

H.R.JUSTITIARIUS: Nei!

STATSMINISTEREN: Avsatt! (*Til utenriksministeren.*) Si De det!

UTENRIKSMINISTEREN: Si det selv, De er statsminister!

STATSMINISTEREN: De er — å nei, jeg har avsatt Dem allerede. Lenge leve friheten. Hurra!

H.R.JUSTITIARIUS: Nå ja, hurra!

UTENRIKSMINISTEREN: Hurra.

FOLKET: Hva skal vi gjøre? (*Alminnelig mumling.*)

KVINNEN: (*Til kongen.*)
Hva skal vi gjøre?

KONGEN: Lyd av utallige stemmer.
Krig og atom-makt skremmer.
Et valg mellom valg så viktige,
men ingen av dem synes riktige.
En sier, hva gjør vel det?
Ha moro før verdens undergang.
Lev fortere, friere, smil og le
med kvinner, vin og sang.
Men verden kan høre en annen røst,
en stemme med mot, en stemme med trøst,
en stemme i hjertet, som alltid er nær.

FOLKET: Si oss hva stemmen er!

KONGEN: Det er en liten, stille stemme.

FOLKET: En liten, stille stemme?

KONGEN: Det er Kongenes Konges røst.
Det er praktiske ord hvis du lytter,
tidlig hver travel dag.
Den peker ut veien for deg,
en klar og tydelig vei.
Statsmenn lærer den kunst å høre,
og all forvirring ender
når de merker de kan gjøre
fiender om til venner.
Det betyr at vi må oppgi vår selviske vei,
en sannhet som vårt hårde hjerte møtte med et NEI!
Men hvis du velger riktig, vil allverden følge deg.

FOLKET: Kan det gjøres?

KONGEN: Det er allerede begynt,
sier Kongenes Konges røst.
(*Sier.*)
Stemmen vil si deg en hemmelighet,
hvis du lytter og tar tid.
Det er noe Glaimei trenger
og mange kaller det en *id*.

FOLKET: En *id*?

KONGEN: Det kan kalles en *id*.
Det er måten vi lever på
fra vi er bitte små,
og det kalles en *ideo*.

FOLKET: En *ideo*?

KONGEN: Det kan kalles en *ideo*.
Det gjør den fromme renere, og temmer troll.
Det er effektivt, ikke preking, og kalles en *ideol*!

FOLKET: En *ideol*?

KONGEN: Det kan kalles en *ideol*.
Det begynner med ærlighet.
En bønn om tilgivelse kan bli
begynnelsen på en *ideologi*.

FOLKET: En *ideologi*.

KONGEN: En overlegen *ideologi*.
Du vet, vi kunne rive ned vår påtatte fasade
og ta et ærlig blikk. Man blir forfrisket av det!
I stillheten finner vi en illuminasjon
som viser veien gjennom enhver situasjon.

(*Alle er stille et øyeblikk.*)

STATSMINISTEREN: Merkelig, i stillheten kom jeg inn på tankebaner
som fikk meg til å se hvordan alle mine planer,
mine selviske små knep og intriger for forfremmelse
kan røve hele land for sin gudgitte bestemmelse.
Ærgjerrighet er som et evig bål,
den tærer og øder våre høyeste mål
og gjør dem til aske. Likesom begjær
dreper og knuser det som er
det edle i hjerter som mitt. Men nå er lyset tent

på jorden, og hjertets natt er endt.
 Lyset gir vår verden nok en sjanse.
 Enhet er en frukt av renessanse.

UTENRIKSMINISTEREN: Jeg har advart og gitt gode råd til alle land.
 Nå ser jeg at mitt eget liv trenger såpe, kost og vann.

H.R.JUSTITIARIUS: Jeg ville reformere verden med ståk og styr.
 Nå ser jeg at jeg selv bare er en fryktsom liten fyr.

JOSHUA BIBLE: Profitt er bra, men den ble gud for meg,
 et mål for hvert skritt jeg gikk på min vei.

HEROLDEN: Mot dere har jeg vært en hoven bølge.
 Ikke rart dere ønsket å slå meg med en krokett-kølle.

AGATHE HIGHBALL: Hva skal vi gjøre?

KONGEN: Hvis vårt budskap er det ene rette,
 så la oss åpne porten og gi dem dette.

ALLE: Den enkle løsning som verden trenger
 er: slutt på våre selvgjorte planer.
 Hat og frykt skal ikke herske lenger,
 endres skal våre tankevaner.

KVINNER: Fredens pris er at jeg og du

MENN: beslutter å bli annerledes nu.

KVINNER: Vi må ut av tåkedisen

MENN: ned på jorden og betale prisen.

ALLE: Den enkle løsning som verden trenger,
 er: slutt på våre selvgjorte planer.
 Hat og frykt skal ikke herske lenger,
 endres skal våre tankevaner.
 Det er en ydmyk stemme
 fra et folk som vil fremme
 lydighet mot Kongenes Konge.

KONGEN: Vi skal ikke frykte en hatets brann,
 om flammene spenner rundt hele vårt land,
 bare vi har en tro som kan flytte fjell,
 og vil kjempe for den og leve den selv.

STATSMINISTEREN: Odioso blir ikke annerledes. Han er for hard.

AGATHE HIGHBALL: Dere synes kanskje jeg er rar,
 men jeg så på barnet hans som moren bar,
 og dypt i begges hjerter ble jeg var
 en sprekk i hatets panser. Odioso har

angst for barnets fremtid, som hver far.
 Overlat moren til meg.

*Odioso, med kone og barn, kommer inn. De er de første av folket
 fra Haterdei som kommer.*

ODIOSO: Vår tid er kommet, mine venner.
 Forbannelsen ble sann, og deres reise ender,
 og vår begynner. Seirens sødme nærer
 hatet som vi alle bærer.
 Forsvinn, øy! Vårt ville hat skal oppsluke deg.

AGATHE HIGHBALL: *(Til kvinnen.)*
 For en deilig liten gutt!

KVINNEN: Han er mitt hjerte, og alt jeg vet om bønn.
 Du bryr deg ikke om han går til helvete
 og millioner med ham.

ODIOSO: For våre sønners skyld skal dette landet legges øde
 og verden fylles opp av ruiner og av døde.
 «En deilig gutt» — beskytterinnens milde
 smil minner om en gråtkvalt krokodille.

AGATHE HIGHBALL: *(Mens hun synger, vokser en ekte følelse i henne.)*
 Hver trevl av ditt hat har jeg fortjent.
 Å, tilgi meg — det er ikke for sent
 å bryte min vilje og leve for no' stort og rent.
(Synger.)
 I smerte våre barn blir født,
 slitt fra vårt eget blod og kjøtt.
 Dypt i hjertet har hver kvinne fått
 noe som er godt.
 Men svake håp blir knust; av frykt
 årenes slit gjør sinnet hardt og stygt,
 små løgner kveler varmen ifra før,
 kjærligheten dør.

KOR AV KVINNER: Gjerne gir vi våre liv for dem,
 og betaler den pris det vil kreve,
 hva som helst, hva som helst, bare bestem
 så våre sønner kan leve.
 Ja, vi vil dø for dem, men vi vil leve for dem?
 Hvor mye komfort og behag vil vi ofre for dem?
 — Slik at verden kan leve!

AGATHE HIGHBALL: Hva har en kvinnes hjerte å si
til de mange millioner på jord?
Hun som i smerte gir liv og blir mor,
hva kan hun si?

KOR AV KVINNER: I kjærlighet føder vi, smertene tar vi.
Men ifra vuggen til graven har vi
kvinner brukt menn for å få hva vi vil.
Vi skjeller dem ut og tigger oss til
luksus, komfort igjen for vår smerte,
og raser om ikke de gir oss sitt hjerte.

KVINNER: Hva har en kvinnes hjerte å si, osv.

AGATHE HIGHBALL: Uten tanke for andre og harde som sten —
golfspill og bridge er for oss nummer en.
Lystne og frekke kaprer vi menn,
deretter går vi i kirke igjen.
Hva slags verden vil fremtiden by
om ikke en kvinne som jeg kan bli ny?

KVINNER: Hva har en kvinnes hjerte å si, osv.

KVINNE: Ett kan vi love: at splid er forbi
når fred kan bli skapt gjennom kvinner som vi.

FLERE KVINNER: Rene i handling, og rene i motiv
kan vi bringe til verden gjenfødelsens liv.
Fra nå av vi kjemper med brennende glød
for å gjenreise verden fra mørke og nød.

KVINNE: Det er hva vi kvinner kan si til vår verden. Det kan vi si:
Vi vet at et lys gjennom mørket skinner
når kampen blir tatt opp av alle oss kvinner. Det kan vi si.

ODIOSO: Nå dolkes mitt hjerte til liv. Er tiden inne,
og kunne vi kanskje likevel finne
et edlere kall enn steinhardt hat — — —
Men nei — dette er søtsuppe.

KONGEN: Det er levende vin
som kan få verdens hjerte til å slå,
som kan smelte selvet så Gud kan rå.

ODIOSO: Ord, ord som skal dekke deres falske spill
og prøve på å få oss bort fra det vi vil.
Deres taler, løfter, bønner og fornuft
gir ingenting, unntagen dårlig luft.
Verden og jeg kvalmes ved det.

Men si meg sannheten. På din panne kan jeg se det.
Til tross for hat og krig og konkurranse
sier noe i meg at vi ennå har en sjanse.
Kan dette være mulig? Kan vi ennå finne vei,
og bygge verden ny, og si nei
til hat og frykt?

KONGEN: Ja, menn som jeg
har næret hat i sultne hjerter som ditt!
Til håpet holdt vi døren stengt med lås og slå,
men menn som jeg blir annerledes. Du kan nå
forandres, og sammen ser vi så
å finne noe nytt. Fra Øst og Vest og med forente krefter
bygger vi opp den verden alle lengter efter.

AGATHE HIGHBALL: Alle kan forvandles og gjøre godt igjen
det som har vært galt, og fiende blir til venn.

KVINNEN: *(Ser på barnet.)*
Ja, vi kan frigjøre ham til større handling
enn hatets, når de vi hater, tar imot forvandling.

STATSMINISTEREN: Og det virker.
• (Øya kommer til syne igjen.)

ALLE: *(Synger.)*
Fra kongens slott til fattigmanns skur:
Er du feit, er du munter, er du tynn eller sur,
er du lang eller kort, du får samme behandling,
i alle fall kreves forvandling.
Det er for alle overalt
stille og lydløst lik sne som falt.
Det er radar — radiasjon —
for hver klasse, rase og nasjon.
For du gjør simpelthen et valg — og er med.
Fra kongens slott til fattigmanns skur:
Er du feit, er du munter, er du tynn eller sur,
er du lang eller kort, du får samme behandling,
i alle fall kreves forvandling.

STATSMINISTEREN,
H.R.JUSTITIARIUS
OG UTENRIKSMIN.: Når statsmenn sine memoarer skriver,
så blir det lett til at de overdriver:
Du er så mektig og så populær,
i hele verden ganske singulær.

Hodet blir for stort for din hatt
og alt omkring deg blir kaldt og flatt.

KORET: Alt omkring deg blir kaldt og flatt.

STATSMINISTEREN,
H.R.JUSTITIARIUS
OG UTENRIKSMIN.: Når sekretæren kommer trippende på tå,
da synes du at du er stor, og andre blir så små.
Du er den ene som ikke somler,
mens alle de andre bare fumler.
Da blir skoene for små for dine føtter;
men verden tar det lett — og knekker nøtter.

KORET: Men verden tar det lett og knekker nøtter.

STATSMINISTEREN
H.R.JUSTITIARIUS
OG UTENRIKSMIN.: Men når du måler deg med absolutte normer,
da får din storhet mer beskjedne former,
fra å være den første, av visdom så full,
ser du helt klar at din verdi er lik null.
Din gamle stolthet, den blir knust på stedet
til gjengjeld får ditt hjerte liv og glede!

KORET: Ditt hjerte får liv og glede.

STATSMINISTEREN,
H.R.JUSTITIARIUS
OG UTENRIKSMIN.: Du kan se naboen i øyet uten å senke
ditt blikk av frykt for hva han vil tenke.
Din gamle uvenn kan du snart forandre
til venn når du ser dere trenger hverandre.
Til å bygge verden ny er vi kalt
for alle overalt.

KORET: For alle overalt!
Fra kongens slott, osv.

HEROLDEN: Kjære gamle venner, hvis dette kan skje,
da er jeg ikke annet enn et angelsaksisk fe.
Jeg mister poenget — jeg er visst en blære —
som går med min nese så alt for høyt i været.

ODIOSO: Ingen mann fra noen klasse eller rase er så sterk
at han alene greier slikt et verk.
Hvis dere kan forvandles, trenges hatet ikke mere;
da lærer jeg å elske og ikke likvidere.

ODIOSO: *(Synger. Mens han synger, fylles scenen med folk fra Haterdei som lytter til sin fører, mens han forkynner den nye sannhet. De forvandles gjennom de mennesker fra Glaimei som de møter. Til slutt synger alle.)*
Helt fra historiens fjerneste minne,
ja lenger tilbake enn minnes kan,
har vismenn prøvet å finne
svar på behovene hos den vanlige mann.

KORET: Brød, arbeid og tro for hver eneste mann!

KVINNENE: Verden har nok for hver eneste lengsel,
fylles kan hode og hjerte og hånd;
selvisk og dumt har vi øket vår trengsel,
tomt ble vårt hjerte ved griskhetens ånd.

ODIOSO: Verden har bevet ved vårt begjær!

ODIOSO
OG KOR: Dypt i vårt hjerte med stigende styrke
Gud i sin velde med visdom har sagt:
Gjenskape verden er menneskets yrke!
Men vi må alle arbeide i takt.
Men vi må alle arbeide i takt!
Yrket for alle — farger og raser og klasser.
Samlet, forenet en løsning vi finner;
med ild i hjertet og øyne som skinner
bringer vi svar til de sultne, håpende masser!

KONGEN,
HANS MENN
OG ODIOSO: *(Synger.)*
En mann med hjertet i brann
en mann med glimt i øyet,
og noe som gjør at han kan
gi håp til lave og høye.
Han sier tingen som den er,
han ser deg klart, har deg enda kjær,
han er den nye mennesketype som lever det liv som er best,
den nye mennesketype med svaret til Øst og til Vest.

Hele verden strømmer frem mot rampelyset, i triumf synger de med stigende styrke.

Så like ved,
så like ved,
så nær er den nye verden.

Vi skal gi våre barn en ny jord, vi skal bygge den nå.
Så like ved,
så like ved,
når vi kjemper med tro, er vi nær den.
Hat og håpløshet driver vi bort, all frykt likeså.
Regjering og folk skal bringe et svar
når vi lytter til Ham, vår himmelske far.
Alt er så like ved.
Så nær ved deg og meg.
Det skal hende normalt og naturlig, skal hende med deg.

Teppe.

Denne oversettelsen av «The Vanishing Island» er ment som en
praktisk hjelp for tilskuerne når stykket oppføres.

Oversetterne.

